

**Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Інтегрований курс «Мистецтво». 10 клас. Основний рівень»
для закладів загальної середньої освіти
(автор Кондратова Л.Г.)**

**«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 18.03.2026 № 483)**

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Освітня галузь «Мистецтво»

Курс є обов'язковий для всіх закладів освіти.

Вимоги щодо обов'язкових результатів навчання, які забезпечує вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво».

I. Метою мистецької освітньої галузі в профільній середній освіті є цілісний розвиток особистості здобувача освіти у процесі освоєння мистецьких надбань; формування компетентностей, необхідних для мистецько-творчого самовираження, розкриття креативного потенціалу; поціновування національних форм мистецького відображення дійсності; усвідомлення необхідності та цінності мистецтва для культурно-естетичного розвитку нації, утвердження та популяризації українських суспільно-державних (національних) цінностей; усвідомлення власної української національної та громадянської ідентичності в міжкультурній комунікації [1], [7].

II. Компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі [1], [4].

1. Вільне володіння державною мовою

уміння: грамотно висловлюватись усно і письмово українською мовою щодо мистецтва; дискутувати щодо мистецьких явищ, оцінювати власні мистецькі результати і творчість інших осіб;

ставлення: шанування державної мови; готовність активно користуватися українською мовою в мистецькій комунікації[1], [4].

2. Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами.

Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами:

уміння — грамотно висловлюватись усно і письмово щодо мистецтва рідною мовою;

ставлення — шанування культурно-мистецького різноманіття світу.

Здатність спілкуватися іноземними мовами:

уміння — використовувати іншомовні джерела інформації про мистецтво та іншомовну мистецьку термінологію; *ставлення:* шанування культурно-мистецького різноманіття світу; усвідомлення можливостей спілкування в мистецькій діяльності іноземною мовою, готовність популяризувати культурно-мистецькі надбання України іноземними мовами[1], [4].

3. Математична компетентність:

уміння — використовувати математичні знання для декодування художньої виразності творів мистецтва і у процесі художньо-творчої діяльності;

ставлення: усвідомлення взаємозв'язків математики і мистецтва як універсальних мов людини; розуміння впливу художньої творчості на розвиток математичних здібностей[1], [4].

4. Інноваційність:

уміння — впроваджувати мистецькі ідеї в різних сферах життєдіяльності, зокрема творенні культурних продуктів;

ставлення — відкритість до інновацій в мистецькій діяльності, прагнення творчої самореалізації[1], [4].

5. Екологічна компетентність:

уміння — використовувати мистецькі засоби для збереження довкілля;

ставлення: усвідомлення необхідності гармонійної взаємодії людини і довкілля; розуміння потенціалу мистецтва для збереження довкілля. [1], [4].

6. Інформаційно-комунікаційна компетентність:

уміння: використовувати мистецьку інформацію у творчій, пошуково-дослідницькій і соціокультурній діяльності; застосовувати цифрові технології для пошуку, презентації і популяризації мистецтва; визначати й оцінювати художню якість цифрового контенту, вирізняти маніпулятивну інформацію, запобігати її негативному впливу на людину; створювати електронні освітні ресурси для популяризації мистецтва;

ставлення: усвідомлення естетичного потенціалу цифрових технологій для художньо-творчого самовираження; розуміння впливу художніх медіатекстів на свідомість людини; визнання авторського права в мистецькій сфері та засудження плагіату[1], [4].

7. Навчання впродовж життя:

уміння: визначати власні художні інтереси і потреби, виявляти мобільність у пізнанні мистецьких явищ і процесів; вибудовувати перспективу мистецького самовдосконалення, планувати й організовувати свій час; самопізнаватися і самовиражатися через мистецтво;

критично оцінювати результати власної творчої діяльності, розвивати художнє мислення і емоційний досвід; *ставлення:*

усвідомлення власних потреб у художньому пізнанні й самовираженні, готовність до самовдосконалення через мистецтво; розуміння ролі мистецтва у власному житті та його впливу на творчу самореалізацію[1], [4].

8. Громадянські та соціальні компетентності:

уміння: критично аналізувати й оцінювати вплив культурно-мистецьких явищ на громадянське суспільство; активно взаємодіяти для реалізації мистецьких проєктів у місцевій громаді та суспільстві; брати участь у мистецькому житті України, бути причетним до соціокультурних процесів;

застосовувати здобуті в мистецькій освітній галузі знання і набуті вміння для формування власної готовності до захисту незалежності й територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;

ставлення: дбайливе ставлення до мистецьких традицій рідного краю, усвідомлення причетності до української культури; виявлення поваги до культурно-мистецьких надбань різних народів; виявлення активної громадянської позиції у збереженні досягнень української культури, культурно-мистецького різноманіття[1], [4].

9. Соціальні компетентності:

уміння — визначати роль мистецтва в соціокультурному просторі, оцінювати результати креативної діяльності; *ставлення:* розуміння важливості мистецтва і діяльності митців для соціального розвитку; готовність брати участь у мистецько-просвітницькій діяльності, зокрема у волонтерському русі[1], [4].

10. Культурна компетентність:

уміння: орієнтуватися в культурному різноманітті сучасного світу; аналізувати, інтерпретувати й естетично оцінювати способи вираження мистецьких ідей у різних культурах; розвивати загальну естетичну культуру, художнє мислення й емоційний досвід під час сприймання мистецтва і художньо-творчої діяльності;

ставлення: виявлення пошани до мистецьких надбань українського народу та усвідомлення власної ідентичності у світовій культурі, потреба пропагування національної культури у власній мистецькій діяльності; виявлення здатності до вираження української національної та громадянської ідентичності, творчого самовираження; усвідомлення загальнолюдських та естетичних цінностей, транслятором яких є мистецтво різних регіонів світу, розуміння необхідності збереження мистецьких надбань людства; толерантне ставлення до культурного регіонального різноманіття світу, готовність до культурно-мистецького діалогу; розуміння важливості естетичних чинників у житті, цінності інтелектуальної і культурної власності[1], [4].

11. Підприємливість та фінансова грамотність:

уміння: виявляти творчу ініціативу і сприяти її реалізації, зокрема в практичній мистецькій діяльності; працювати в команді для виконання художньо-творчих завдань з урахуванням основ культурного менеджменту; реалізовувати мистецькі проєкти і презентувати власні надбання, знаходити мистецькі форми самовираження в креативних індустріях; пояснювати значення інвестицій у культуру, зокрема на прикладах реалізації мистецьких проєктів, фестивалів, виставок тощо;

ставлення: генерування ідей і здатність до підприємницьких ініціатив у царині мистецтва, втілення їх у життя для забезпечення власного добробуту і розвитку суспільства; ініціативність, самостійність і мобільність у прийнятті рішень щодо втілення мистецьких проєктів, готовність до партнерства;

усвідомлення взаємовпливів комерційного і некомерційного складників культурно-мистецьких явищ[1], [4].

III. Базові знання

Мистецтво, художня творчість: види і мова мистецтв (компоненти: музичний, образотворчий, архітектурний, сценічний, екранний тощо); мистецькі стилі й напрями; новітні технології та комунікації в мистецтві; медіамистецтво; креативні індустрії та артпрактики; професії у мистецько-культурній сфері; мистецьке різноманіття культурних регіонів світу; форми існування, зберігання і поширення творів мистецтва; взаємовплив мистецтва і науки[1].

Освітня мета вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво. 10 клас»

Програма є органічним продовженням модельних програм «Мистецтво. 5-6 класи» та «Мистецтво. 7-9 класи» (автора Кондратової Л.Г.). Очікуваним результатом навчання за програмою є формування в здобувачів освіти комплексу мистецьких компетентностей у процесі вивчення мистецтва. [5], [6].

Метою мистецької освітньої галузі є цілісний розвиток особистості здобувача освіти у процесі засвоєння мистецьких цінностей та опанування мистецької спадщини; формування компетентностей, необхідних для творчого самовираження в світі мистецтва, розкриття креативного потенціалу; усвідомлення необхідності та цінності мистецтва для культурно-естетичного розвитку нації, утвердження та популяризації українських суспільно-державних (національних) цінностей; усвідомлення власної української національної та громадянської ідентичності в міжкультурній комунікації [1].

Метою вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» в 10 класі є формування цілісного розвитку особистості здобувача освіти, мистецької та культурної компетентності, необхідних для мистецько-творчого самовираження, розкриття креативного потенціалу, творчого й критичного мислення, здійснення мистецької діяльності та культурної комунікації в процесі опанування мови різних видів мистецтва, мистецьких стилів і напрямів, мистецького різноманіття культурних регіонів світу та України [1], [6].

Відповідно до мети завданнями програми інтегрованого курсу «Мистецтво» є:

Для досягнення мети, визначеної в модельній навчальній програмі, **виокремлено такі завдання**[4], [5], [6]: - формування в учнів системи мистецької грамотності через пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення, усвідомлення особливостей видів і мови мистецтв, мистецьких стилів і напрямів, стильової специфіки і взаємодії різних видів мистецтва в історії розвитку мистецтва України та інших країн світу;

- розвиток умінь здійснювати мистецьку діяльність засобами мистецтва, сприяння розвитку вмінь сприймання творів мистецтва та здійснення їх аналізу, вмінь оцінювати емоційні враження від мистецьких творів, явищ засобами творчої мистецької діяльності та проєктної діяльності в процесі вивчення мистецтва України та інших країн світу;

- стимулювання здатності учнів до творчого самовираження в мистецькій діяльності, розвитку мистецьких здібностей, креативного мислення, розвитку художньо-образного та асоціативного мислення, творчого потенціалу та залучення їх до здійснення мистецької комунікації в процесі пізнання мистецтва України та інших країн світу;

- сприяння набуттю емоційного досвіду, розвитку емоційного ставлення до творів мистецтва, емоційних переживань через формування ціннісного ставлення до мистецтва як частини національної та світової культури та формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Дидактичні засади реалізації програми

Дидактичні засади реалізації програми базуються на ціннісних орієнтирах стандарту профільної середньої освіти і являють собою систему базових, керівних принципів та правил, на яких будується весь освітній процес вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво», що забезпечує зв'язок мистецтва, життя, цінностей та професійного розвитку старшокласників.

Дидактичні засади для інтегрованого курсу «Мистецтво» мають декілька *ключових особливостей* та базуються на основі певних **принципів інтегрованого навчання**[1], [4]:

- **інтеграційний принцип** реалізується через системну інтеграцію змісту, методів і форм організації навчання з різних видів мистецтва та суміжних галузей знань на основі спільних ідей, тем, історичних епох, стилів чи універсальних людських цінностей;

- **ціннісно-орієнтований принцип** реалізується через формування ціннісних орієнтирів і світогляду учнів, формування толерантності та активної громадянської позиції;

- **компетентнісний принцип**, що відображає результати навчання та реалізується через такі ключові дидактичні механізми та форми діяльності: *активне застосування мистецьких умінь* (створення, аналіз, інтерпретація творів мистецтва), проєктну та практичну діяльність (виконання комплексних творчих завдань), *художню інтерпретацію творів мистецтва* (аргументовано оцінювати мистецькі твори, формулювання власної позиції, розпізнавання засобів художньої виразності в інтегрованому просторі), діалогу культур, рефлексію, самооцінювання та зворотний зв'язок (навчання учнів свідомо оцінювати процес, а не лише результат своєї роботи, аналізувати помилки та визначати шляхи для вдосконалення).

Інтеграція в курсі «Мистецтво» в 10 класі відбувається на:

- **наскрізному** (ціннісному рівні), що базується на основі інтеграції універсальних цінностей та ключових компетентностей (як підприємливість, самовизначення, патріотизм);

- **внутрішньопредметному** (горизонтальному рівні), що дозволяє об'єднувати різні види мистецтва (музика, візуальне мистецтво, театр, хореографія, кіно) на базі спільної теми чи стилю;

- **міжпредметному** (вертикальному рівні), що реалізується на основі зв'язків курсу «Мистецтво» із суміжними дисциплінами (історія, література, громадянська освіта, технології та інші).

Способи реалізації програми

Реалізація програми відбувається в процесі проведення уроків мистецтва, через формування мистецької грамотності, в організацію мистецької діяльності, в тому числі й дослідницьку, проєктну роботу та здійснення мистецької комунікації з використанням цифрових і новітніх педагогічних технологій.

Особливості організації освітнього процесу під час вивчення цього навчального предмета / інтегрованого курсу

Освітній процес під час вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» у 10 класі здійснюється відповідно до вимог профільної середньої освіти [1], [4]. Освітній процес спрямовується на формування в учнів цілісної мистецької і культурної компетентності, розвитку творчого потенціалу, емоційно-ціннісної сфери та здатності до художньо-творчого самовираження, розвитку мистецької грамотності, удосконалення мистецької діяльності та формування мистецької комунікації в процесі спілкування здобувачів освіти з мистецтвом, мистецьким різноманіттям культурних регіонів світу та України.

Організація освітнього процесу для здобувачів освіти в 10 класі передбачає поєднання теоретичної та практичної складових навчання, систематичну організацію творчої мистецької діяльності, зокрема: сприймання, аналізу, інтерпретації мистецьких творів, виконання творчих практичних завдань у різних видах мистецтва (музичному, образотворчому, сценічному, екранному, медіамистецтві тощо), а також реалізацію

індивідуальних і групових творчих проєктів, проведення індивідуальних та групових мистецьких досліджень. [4], [5], [6].

В освітній процес впроваджуються різні форми проєктного, проблемно-пошукового, дослідницького та інтерактивного навчання. Передбачається системне застосування цифрових освітніх ресурсів, онлайн-платформ, мультимедійних засобів, сучасних цифрових інструментів (з елементами використання сервісів ШІ), віртуальних музеїв та галерей, засобів аудіо- та відеомонтажу як інструментів художньої комунікації й творчого самовираження.

Важливою складовою є реалізація міжпредметних зв'язків мистецтва з історією, літературою, мовами, природничими та технологічними дисциплінами, з метою формування в учнів цілісної картини світу та розуміння взаємовпливу мистецтва і науки. Освітній процес забезпечує умови для формування медіаграмотності, інформаційної культури та відповідального використання цифрового контенту.

Організація освітньої діяльності здійснюється з урахуванням психофізіологічних та індивідуальних особливостей учнів старшого підліткового віку, принципів інклюзивної освіти, академічної доброчесності, безпечного та здоров'язбережувального освітнього середовища. Забезпечується педагогічна підтримка розвитку ініціативності, самостійності, мистецької креативності, комунікативних умінь і навичок співпраці, роботі в команді, проєктних навичок, здібностей до проведення досліджень[1], [4].

Оцінювання результатів навчання має формальний характер і спрямовується на відстеження індивідуального поступу учнів, розвиток їх рефлексивних умінь та здатності до самооцінювання, з урахуванням практичних результатів творчої діяльності, навчальних проєктів та участі в мистецьких формах діяльності [4], [5], [6].

10 клас навчання

35 годин (1 година на тиждень)

Кількість годин	Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу	Пропоновані види навчальної діяльності
ТЕМА РОКУ «МИСТЕЦТВО КРАЇН СВІТУ»			
ТЕМА І. «МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ КРАЇНАМИ СВІТУ» 8 годин			
Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення		Мистецьке різноманіття культурних регіонів світу. Мистецтво Африки: архітектурні та живописні шедеври, африканські маски, добі-арт, музика та	Сприймання творів мистецтва. Комплексний аналіз та інтерпретація творів мистецтва.
8 годин	знаходить і систематизує мистецьку інформацію в друкованих та електронних		

	джерелах з урахуванням принципів доброчесності [12 МИО 1.1.1] [1],[4].	ритми регіону, дизайн, сучасні явища мистецтва (2 год). Мистецтво Америки: мистецтво доколумбової Америки, Латинської та Північної Америки, особливості архітектури, живопису, музики, хореографії, кінематографу США, дизайну, сучасних явищ мистецтв, традиції та інновації (2 год). Мистецтво Далекого Сходу: архітектурні шедеври, садово-паркове мистецтво, особливості живопису, музичних і танцювальних ритмів, далекосхідний театр, дизайн, сучасні явища мистецтва (2 год). Мистецтво Індії та арабо-мусульманського культурного регіону: архітектурні та скульптурні шедеври Індії, школи живопису, музичні та танцювальні ритми, індійський кінематограф, дизайн, сучасні явища мистецтва, культова та світська архітектура арабо-мусульманського регіону, музичні та танцювальні ритми, модні тенденції стилю, дизайн, сучасні явища мистецтва (2 год).	Порівняльний аналіз твору мистецтва (один вид і жанр у двох різних регіонах). Художньо-творча мистецька діяльність, виконання практичних творчих робіт (від індивідуальних форм до групових і колективних). Виконання мистецьких музичних, хореографічних, театральних імпровізацій. Створення роликів, мініфільмів. Комунікативно дискусійна діяльність: круглі столи, дискусії, проєктно-творча мистецька діяльність, мистецькі проєкти. Дослідницькі мистецькі проєкти.
	декодує/аналізує, характеризує, узагальнює мистецькі тексти/явища мистецтва [12 МИО 1.2.1] [1],[4].		
	виявляє готовність до мистецької самоосвіти [12 МИО 1.2.2] [1],[4].		
Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація			
	ініціює мистецькі ідеї та втілює їх у власній діяльності [12 МИО 2.1.1] [1],[4].		
	комунікує з іншими у процесі мистецької діяльності, зокрема проєктній; виявляє толерантність [12 МИО 2.2.1] [1],[4].		

	використовує медіатехнології в процесі міжособистісної і цифрової мистецької комунікації [МІО 2.3.1] [1],[4].		
--	--	--	--

	застосовує мистецький досвід для естетизації середовища [12 МІО 2.4.1] [1],[4].		
	розуміє естетичну складову різних професій [12 МІО 2.4.2] [1],[4].		
Емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва та життя			
	відчуває та описує різноманіття емоцій, утілених у творах мистецтва, усвідомлює їх вплив на людину [12 МІО 3.1.1] [1],[4].		

	залучає твори мистецтва для емоційної саморегуляції [12 МИО 3.1.2] [1],[4].		
	інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1] [1],[4].		
	оцінює свої досягнення в мистецтві [12 МИО 3.2.2] [1],[4].		
ТЕМА II. «МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ ЄВРОПОЮ»			

8 годин		
Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення	Мистецьке різноманіття культурних регіонів Європи. Мистецтво країн Центральної та	Здійснення мистецьких досліджень, узагальнень. Сприймання творів різних

8 годин	знаходить і систематизує мистецьку інформацію в друкованих та електронних джерелах з урахуванням принципів доброчесності [12 МИО 1.1.1] [1],[4].	Східної Європи: від архітектури до кінематографа. Мистецькі шедеври Східної Європи: (Польща, Німеччина, Австрія, Чехія, Угорщина, Румунія, Болгарія). Вивчення знакових архітектурних і скульптурних творів, живописних шкіл, а також ключових постатей у музичному, театральному мистецтві та кінематографії з виявленням національних особливостей (2 год). Мистецька спадщина Західної Європи (Франція, Велика Британія, Бельгія, Нідерланди): комплексний огляд. Аналіз архітектурних шедеврів та скульптурних перлин, живопису, театального і музичного мистецтва, хореографії, а також тенденцій у дизайні (одяг, інтер'єр) та кінематографічних шкіл (2 год). Мистецтво Північної Європи (Швеція, Норвегія, Данія, Фінляндія, Ісландія, Естонія, Латвія, Литва). Архітектурні та скульптурні перлини, особливості живопису, розвиток театального, музичного та хореографічного мистецтва,	видів мистецтва: аналіз та інтерпретація. Порівняльний аналіз творів різних європейських регіонів. Художньо-творча мистецька діяльність, виконання практичних творчих робіт (індивідуальні, групові, колективні форми творчої роботи). Відеоперегляди, сприймання, аудіовідтворення, створення подкастів. Виконання мистецьких музичних, хореографічних, театральних імпровізацій. Створення мистецьких колективних робіт. Комунікативно-дискусійна діяльність: круглі столи, дискусії, мистецькі проекти та дослідження. Підготовка мистецьких виставок робіт. Віртуальні виставки дитячих робіт. Дослідження мистецьких
	декодує/аналізує, характеризує, узагальнює мистецькі тексти/явища мистецтва [12 МИО 1.2.1] [1],[4].		
	виявляє готовність до мистецької самоосвіти [12 МИО 1.2.2] [1],[4].		
Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація			
	ініціює мистецькі ідеї та втілює їх у власній діяльності [12 МИО 2.1.1] [1],[4].		

	комунікує з іншими у процесі мистецької діяльності, зокрема проєктній; виявляє толерантність [12 МИО 2.2.1] [1],[4].	кінематографу. Традиції та сучасність, дизайн одягу, інтер'єру. Сучасні мистецькі тенденції Північної Європи (2 год).	професій.
--	---	--	------------------

	використовує медіатехнології в процесі міжособистісної і цифрової мистецької комунікації [МИО 2.3.1] [1],[4].	Мистецтво Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія, Греція). Художня спадщина та сучасні тренди Південної Європи. Дослідження еволюції монументального мистецтва (архітектура, скульптура), візуального мистецтва (живопис), сценічних форм (театр, музика) та прикладного мистецтва (дизайн одягу, кінематограф) у країнах регіону. Сучасні тенденції (2 год).	
	застосовує мистецький досвід для естетизації середовища [12 МИО 2.4.1] [1],[4].		
	розуміє естетичну складову різних професій [12 МИО 2.4.2] [1],[4].		
	Емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва та життя		

	відчуває та описує різноманіття емоцій, утілених у творах мистецтва, усвідомлює їхній вплив на людину [12 МИО 3.1.1] [1],[4].		
	залучає твори мистецтва для емоційної саморегуляції [12 МИО 3.1.2] [1],[4].		
	інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їхнє значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1] [1],[4].		

	оцінює свої досягнення в мистецтві [12 МИО 3.2.2] [1],[4].		
ТЕМА III. «МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ» 19 годин			
Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення	Архітектурна історія України: від давнини до сучасності Архітектурні шедеври України.	Здійснення мистецьких досліджень, узагальнень, створення історичних	

19 годин	знаходить і систематизує мистецьку інформацію в друкованих та електронних джерелах з урахуванням принципів доброчесності [12 МИО 1.1.1] [1],[4].	Століття в камені: архітектурна спадщина України. Культова та світська архітектура. Садово-паркове мистецтво. Еволюція архітектурних стилів на теренах України. Архітектурна інноватика: український досвід (3 год). Скульптура України. Українська скульптура: від витоків до сьогодення. Скульптурні шедеври України. Творчість видатних скульпторів. Українська скульптура: стильове розмаїття. Творчість українських скульпторів. Сучасна скульптура: інноваційні підходи та актуальні тенденції. (2 годин) Український живопис: від витоків до сучасності. Живопис і графіка України: школи живопису. Творчість видатних українських художників. Еволюція українського живопису в контексті	альбомів, презентацій, відеороликів. Сприймання мистецьких творів, здійснення аналізу та інтерпретації творів різних видів мистецтва, порівняльний аналіз мистецтва творів українського мистецтва різних стилів та різних епох; виконання художньо творчої діяльності, практичних робіт (індивідуальних, групових, колективних), підготовка мистецьких проєктів, створення музичних, хореографічних і театральних імпровізацій, мініпостановок; комунікативно дискусійна діяльність, що охоплює круглі столи, дискусії, мистецькі проєкти та дослідження; медійна діяльність, що включає відеоперегляди,
	декодує/аналізує, характеризує, узагальнює мистецькі тексти/явища мистецтва [12 МИО 1.2.1] [1],[4].		
	виявляє готовність до мистецької самоосвіти [12 МИО 1.2.2] [1],[4].		
Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація			
	ініціює мистецькі ідеї та втілює їх у власній діяльності [12 МИО 2.1.1] [1],[4].		

	комунікує з іншими у процесі мистецької діяльності, зокрема проєктній; виявляє толерантність [12 МИО 2.2.1] [1],[4].	світових художніх стилів. Сильове розмаїття сучасного живопису та його видів (3 год). Декоративне мистецтво України. Від витоків до сучасності. Декоративне мистецтво в системі українських традицій та обрядів. Різновиди та регіональні центри декоративного мистецтва. Майстри декоративного мистецтва. Новітні напрями розвитку декоративного мистецтва в Україні. Тенденції української художньої обробки матеріалів на сучасному етапі (2 год). Музичне мистецтво України: еволюція та основні етапи розвитку. Українське музичне мистецтво: стилі, жанри та персоналії в історичній ретроспективі. Композиторські школи. Видатні композитори України. Музичні тенденції, традиції та інновації в сучасній українській музиці. Сучасна українська музика: досягнення, стилі й напрями (2 год).	аудіовідтворення та створення подкастів; завершальна діяльність — підготовка мистецьких виставок (зокрема віртуальних) та дослідження мистецьких професій. Створення і поширення медіатекстів, написання есе, статей в шкільні газети.
	використовує медіатехнології в процесі міжособистісної і цифрової мистецької комунікації [МИО 2.3.1] [1],[4].		
	застосовує мистецький досвід для естетизації середовища [12 МИО 2.4.1] [1],[4].		
	розуміє естетичну складову різних професій [12 МИО 2.4.2] [1],[4].		
Емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва та життя			

	відчуває та описує різноманіття емоцій, утілених у творах мистецтва, усвідомлює їхній вплив на людину [12 МИО 3.1.1] [1],[4].	Театральне мистецтво України. Український театр: від витоків до сьогодення. Театральна спадщина України: ключові етапи та персоналії. Сучасне сценічне мистецтво: між спадщиною та новаторством (2 го).	
	залучає твори мистецтва для емоційної саморегуляції [12 МИО 3.1.2] [1],[4].		

	інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їхнє значення для життя людини і культури, аргументує власну позицію [12 МИО 3.2.1] [1],[4].	Кіномистецтво України. Національне кіномистецтво України. Історія розвитку кіно. Художній вимір українського кінематографа. Ігрове та анімаційне українське кіно. Художні образи в українській анімації. Історія української мультиплікації: від витоків до	
--	---	---	--

	оцінює свої досягнення в мистецтві [12 МІО 3.2.2] [1],[4].	сучасності (3 год). Дизайн в Україні. Дизайн-культура України: етапи становлення та вектори розвитку. Види дизайну та їхній розвиток в Україні. Мистецтво одягу та інтер'єру (1 год). Мистецтво сучасної України: традиції та новаторство. Сучасне українське мистецтво у видах та жанрах, персоналії та сучасні мистецькі досягнення на світовому рівні (1 год).	
--	---	--	--

Прикінцева частина

Стратегія спільної діяльності учнів та вчителя мистецтва на уроках ґрунтується на компетентнісній орієнтації, інтеграції інтегрованому та особистісно-орієнтованому підходах. Можна виділити основні принципи спільної діяльності на уроках мистецтва, які реалізуються на основі методичних підходів до викладання мистецтва.

Дослідницько-аналітичний підхід реалізується для досягнення результатів, пов'язаних із пізнанням, аналізом та узагальненням різних видів та творів мистецтв. Учитель та учні здійснюють спільний глибокий аналіз одного твору мистецтва або декількох у порівнянні (архітектурного шедевра, живописного твору, художнього фільму, музичного, театрального твору) з його інтерпретацією у соціально культурному контексті регіону, порівняння з прикладами аранжування, сучасних стилізацій, зіставлення мистецьких явищ різних європейських/світових регіонів тощо.

Учитель консулює, надає практичні поради, пояснює, демонструє, навчає робити узагальнення, співставлення, порівняння мистецьких явищ, творів та творчості мистецтв, навчає здійснювати дослідження, разом з учнями планує, оцінює, допомагає, аналізує досягнення. **Проектно-технологічний підхід** реалізується в діяльності здобувачів на уроках мистецтва на основі створення колективних робіт, мініпроектів, медіаконтенту, зокрема подкастів, та віртуальних виставок. Створення мистецьких колективних робіт або індивідуальних продуктів (дизайн-ескіз, сценарій імпровізації, аудіоподкаст тощо), планування, виконання, презентація кінцевого продукту, дослідження мистецьких професій через виконання ролі (дизайнер, режисер, мистецтвознавець). Учитель консулює, надає практичні поради, пояснює, демонструє, навчає робити узагальнення, співставлення, порівняння мистецьких явищ, розподіляє проєктні ролі, аналізує етапи створення проєктів, разом з учнями планує, оцінює, допомагає, аналізує досягнення.

Діалогічно-дискусійний підхід реалізується в діяльності здобувачів на уроках мистецтва на основі організації круглих столів, дискусій та мистецьких імпровізацій, спільного оцінювання здійснюється за допомогою проєктного, формувального та взаємооцінювання з акцентом на дослідженні мистецьких професій та якості презентації результатів. Учитель організовує дискусію, обирає актуальну, дискусійну та відкриту тему, яка має кілька точок зору, встановлює чіткі правила ведення дискусії, стежить за регламентом, дотримується толерантності до різних думок, забороняє перебивати, дотримується правил обов'язкового посилання на джерела.

Специфіка викладання мистецтва інтегрованого курсу «Мистецтво» базується на основі методики викладання, що являє собою комплекс основних положень, які визначають цілі, зміст, принципи та організацію освітнього процесу.

Рекомендовані методи викладання мистецтва в 10 класі

Аналітичні та дослідницькі методи навчання

Метод мистецтвознавчого аналізу: метод, що заснований на комплексному, систематичному підході до вивчення, тлумачення (інтерпретації) та оцінювання творів мистецтва, що забезпечує глибоке розуміння його змісту, форми, художньої цінності та історико-культурного контексту. Цей метод є ключовим для розвитку критичного мислення та навичок інтерпретації. Метод дозволяє детально проаналізувати мистецький твір (наприклад, аналіз архітектурного шедевра, фільму, музичного твору) у культурно-історичному контексті.

Порівняльний метод: дозволяє здійснювати зіставлення мистецьких явищ, стилів чи функцій у різних культурних регіонах (наприклад, порівняння європейських шкіл кінематографу чи африканського та індійського дизайну).

Метод пошукового дослідження: дозволяє учням здійснювати самостійний пошук інформації (наприклад, про сучасні тенденції або мистецькі професії), її систематизація та узагальнення.

Інтерактивні та діалогічні методи

Метод дискусії використовується для обговорення проблемних питань і розвитку аргументації.

Використовують кілька видів дискусії: порівняльна (наприклад, зіставлення явищ різних культурних регіонів), проблемно-етична (наприклад, при обговоренні ролі мистецтва у суспільстві), інтерпретаційна (наприклад, обговорення глибинного змісту твору), профорієнтаційна (обговорення викликів мистецьких професій).

Метод «Мозкового штурму» оперативний метод колективного розв'язання творчих завдань, спрямований на генерування максимальної кількості ідей за обмежений час, метод використовується для стимулювання креативності, нестандартного мислення та активізації учнів перед початком великих мистецьких проєктів.

Метод діалогу культур: дозволяє спільно виявляти спільні риси та унікальні особливості в мистецтві різних регіонів світу, ґрунтується на принципах інтеграції, порівняння та міжкультурної комунікації, мета якого навчити учнів сприймати різні культури як взаємодіючі системи, що обмінюються ідеями, образами та технологіями, що сприяє розвитку культурної толерантності та усвідомленню глобальних мистецьких процесів.

Практичні та проєктні методи

Проєктний метод: забезпечує зв'язок теорії з практикою, розвиває творчість та навички командної роботи, такий метод дозволяє виконувати комплексні творчі завдання (індивідуальних, групових або колективних), що мають кінцевий продукт (наприклад, для створення

ескізу дизайну, організація віртуальної виставки).

Метод художньої стилізації: це творчий і практичний метод, який полягає у свідомому перетворенні (узагальненні, спрощенні, декоративному оформленні) реалістичних форм, образів чи мотивів з метою надання їм нової художньої виразності. Метод дозволяє створювати власні твори (дизайн, принт, ескіз), використовуючи символіку та орнаменти вивчених культурних регіонів.

Метод медіапроектування: дозволяє створювати цифровий контент (подкасти, відеосе, віртуальні екскурсії) для представлення результатів мистецького дослідження.

Художньо-виконавські методи

Метод імпровізації (музичної, театральної, хореографічної) використовується для емоційного та практичного засвоєння художніх образів, застосовується як спосіб емоційного та практичного засвоєння ритмів, стилів та образів культури, що вивчаються.

Метод активного сприймання: використання аудіо- та відеовідтворення (уривків фільмів, музичних творів, театральних постановок) із подальшим аналізом та рефлексією.

Рекомендовані форми викладання мистецтва в 10 класі

Форми викладання мистецтва на уроці спрямовані на ефективне засвоєння змісту, розвиток творчих здібностей та формування естетичного досвіду. В 10 класі форми уроку стають комплексними, інтерактивними та аналітичними. Доцільними формами є лекція, семінар, практикум, екскурсії, мистецькі вітальні та круглі столи, майстер-класи, тренінги та колективні форми роботи та групові й індивідуальні форми творчої взаємодії здобувачів освіти тощо.

Рекомендовані засоби викладання мистецтва в 10 класі

Засоби викладання мистецтва охоплюють весь спектр матеріальних, технічних та дидактичних інструментів, що використовуються вчителем і учнями для ефективного засвоєння змісту, формування естетичних почуттів та розвитку художньо-творчих здібностей.

Серед важливих засобів є наочні (візуальні та аудіовізуальні) засоби, які забезпечують сприйняття творів мистецтва, високоякісні репродукції картин, фотографії архітектурних і скульптурних шедеврів.

Мультимедійні засоби: презентації (PowerPoint, Google Slides), навчальні відеофільми, кінофрагменти (для вивчення кіномистецтва, хореографії, театру), анімаційні ролики.

Дидактичні посібники: тематичні плакати, таблиці, схеми, атласи мистецтв, хрестоматії.

Технічні засоби: обладнання, що необхідне для відтворення, демонстрації та створення цифрового, електронного аудіо- та відеоконтенту.

Практичні засоби (для організації творчої мистецької діяльності): матеріали, які використовуються учнями для виконання практичних робіт та імпровізацій, художні матеріали для практичної діяльності.

Особливості організації освітнього процесу під час вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво. 10 клас» Структура навчального року (за чвертями, півріччями, семестрами), тривалість навчального тижня, дня, занять, відпочинку між ними, інші форми організації освітнього процесу встановлюються закладом загальної середньої освіти в межах часу, передбаченого освітньою програмою [3],[5]. Основною

формою навчання мистецтва є *урок* як основна форма організації навчання мистецтва в закладах освіти. Тривалість уроків у закладах освіти в 10 класі становить 45 хвилин [3],[5].

На основі модельної освітньої програми предмета/інтегрованого курсу вчитель/вчителька складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей здобувачів освіти в кожному окремому класі. Календарне планування здійснюється вчителями на підставі модельної програми в довільній формі, з використанням друкованих чи електронних джерел тощо [3],[5].

Тематичне планування — визначення послідовності уроків, основних видів роботи на уроці. Педагог може його здійснювати на основі обраного підручника. Орієнтовним плануванням передбачено планування одного уроку мистецтва на тиждень. Всього на вивчення мистецтва в 10 класі відводиться 35 годин; відповідно на I тему — 8 годин, на II тему — 8 годин, на III тему — 19 годин.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 р. № 851 «Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти». (Додаток 19 – компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі та базові знання, Додаток 20 – вимоги до обов’язкових результатів навчання здобувачів освіти в мистецькій освітній галузі).
2. Освітня програма профільної середньої освіти «Основи вокально-хорової підготовки»
3. Навчальна програма з образотворчого мистецтва, розроблена на основі Модельної навчальної програми «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автор Кондратова Л. Г.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).
4. Проект державного стандарту профільної освіти https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennya/2023/10/30/HO_proyekt.Derzhstandartu.profilnoyi.serednoyi.osvity-30.10.2023.pdf (додаток № 19, додаток № 20).
5. Модельна навчальна програми «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автор Кондратова Л. Г.). Рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).
6. Навчальна програма «Мистецтво 7 клас» НУШ розроблена на основі модельної навчальної програми «Мистецтво. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кондратова Л. Г.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).
7. Кондратова Л.Г. eBook Мистецтво. 6 клас. Конспекти уроків. НУШ (до підр. Л.Г. Кондратової)/— Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2023, 286 с. <https://bohdan-books.com/catalog/book/217555/>